

"Pentsatzen jarrita, Donostia2016k Hansel Cereza kontratatuz, Realak fitxaje gehienekin egiten duenaren tradizioa jarraitu du, ezta?"

X. Mendiguren @xme64

argia.eus-en ikusgai

Zer gertatzen ari da Ekialde Hurbilean?

Mikel Aiestaran eta Karlos Zurutuza kazetarien hitzaldia Ekialde Hurbileko egoeraz.

"Eskubide administratiboak parekatu nahi ditugu baserrian"

Begoña Aristi, Tolosako Al-daba Txiki auzoko baserritarra eta Emakume Baserritarren Elkarteko kidea.

Gertaturikoa salatzeko, kontzentrazioa egin zuten, "Kapitalismoak hiltzen gaitu" lelopean. Irudian, deialdiaren kartela.

Heriotza kale gorrian

Eñaut Agirrebengoa Apaolaza

@eagirrebeng

Kutxazaineen lo zegoela, emakume etxegabe bat hil zen Donostian, San Sebastian Egunean. Gertaerak agerian utzi du berriro ere kalean bizi diren pertsonen errealitate gordina. Aterperik ez, eta askok gaua banku, eraikin abandonatu eta bestelako zokoetan igarotzea beste erremediorik ez dute izaten.

Euskal Herrian 3.000 etxegabetik gora daude, eta horietatik gehienek gauak aterpetxeetan pasatzen dituzten arren, beste askok kale gorrian egiten du lo. 2014ko urriaren 14tik 15erako gauean egindako zenbaketa batean 323 etxegabe topatu zituzten kalean lotan Araban, Bizkaian eta Gipuzkoan. Neurketa berean 1.513 etxegabe topatu zituzten EAEko aterpetxeetan. Nafarroan kalkulatu zen aterpetxeetan

orotara 200-300 etxegabe inguruk egiten dutela lo. Ipar Euskal Herrian, 2014an Atherba elkarteak 2.400 laguntza eskaera jaso zituen, horietatik gehienak urgentziazkoak.

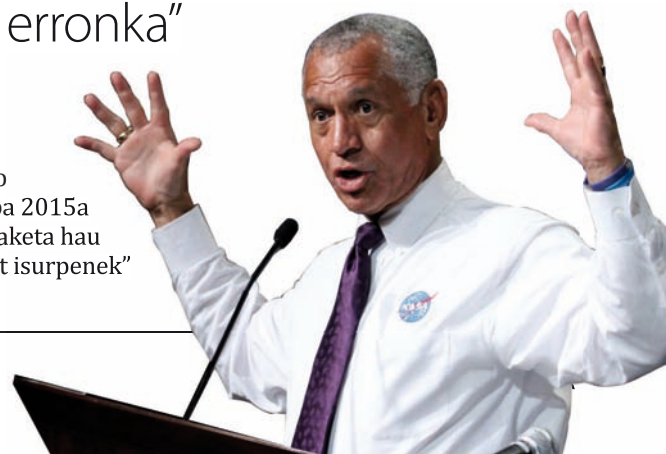
Goiarentzat, zaila da "norberaren borondatea baldintzatzea"

Eneko Goia Donostiako alkateak Euskadi Irratian azpimarratu zuen hildakoak uko egiten ziela gizarte zerbitzuei: "Norberaren borondatea zein izaten den oso zaila da baldintzatzea. Ez da gauza berria gainera, urteetan zehar izandako harremana da, eta zitetara ez azaldu eta bueno... Seguruenik, eta zuhurtziaz esan beharreko gauza da, badira beste faktore batzuk kalean egotearenak ez direnak agian, eta agian faktore horiek dira kalean egotea eragin zutenak, horrelako egoera bat gertatzea eraman dutenak".

"Klima aldaketa da gure belaunaldiaren erronka"

CHARLES F. BOLDEN, NASA-KO ARDURADUNA

1880an erregistroak abiatu zituztenetik, planetak jasan duen inoizko urterik beroena izan zen iazkoa, NASA agentzia espazialak jakinarazi duenez. Aurreko errekorra 2014ak zuen eta dagoeneko hainbat ahotsek iragarri dute aurtengoa 2015a baino are beroagoa izango dela. Charles F. Boldenen hitzetan, tenperatura aldaketa hau "hein handi batean atmosferara isuritako karbono dioxidoak eta beste hainbat isurpenek" eragin dute. (2016/01/20)

ABERASTASUNAREN BANAKETA

Balantza, gero eta bidegabeagoa

Munduko herritarren %1 gainerako %99 baino aberatsagoa da, Oxfam elkartearen txosten baten arabera. GKEak zabalduko datuek desberdintasun larrien berri ematen dute: munduko 62 pertsona aberatsenek 3.600.000 pobreenek –populazioaren erdia– adina ondare zuten 2015ean. Batzuen eta besteen arteko aldea urterik urte handituz doa.

3.600.000.000 = 62

pobre

aberts

bilioi bat \$ gutxiago

Munduko 3.600.000 biztanle pobreenen ondarea bilioi bat (%41) urritu da 2010etik.

Bill Gates
(76.200 milioi \$)

Amancio Ortega
(66.500 milioi \$)

Carlos Slim
(47.000 milioi \$)

Mark Zuckerberg
(41.300 milioi \$)

2010ean, 388

persona ziren munduko populazioaren erdiak adina ondasun zutenak

2014an, 80

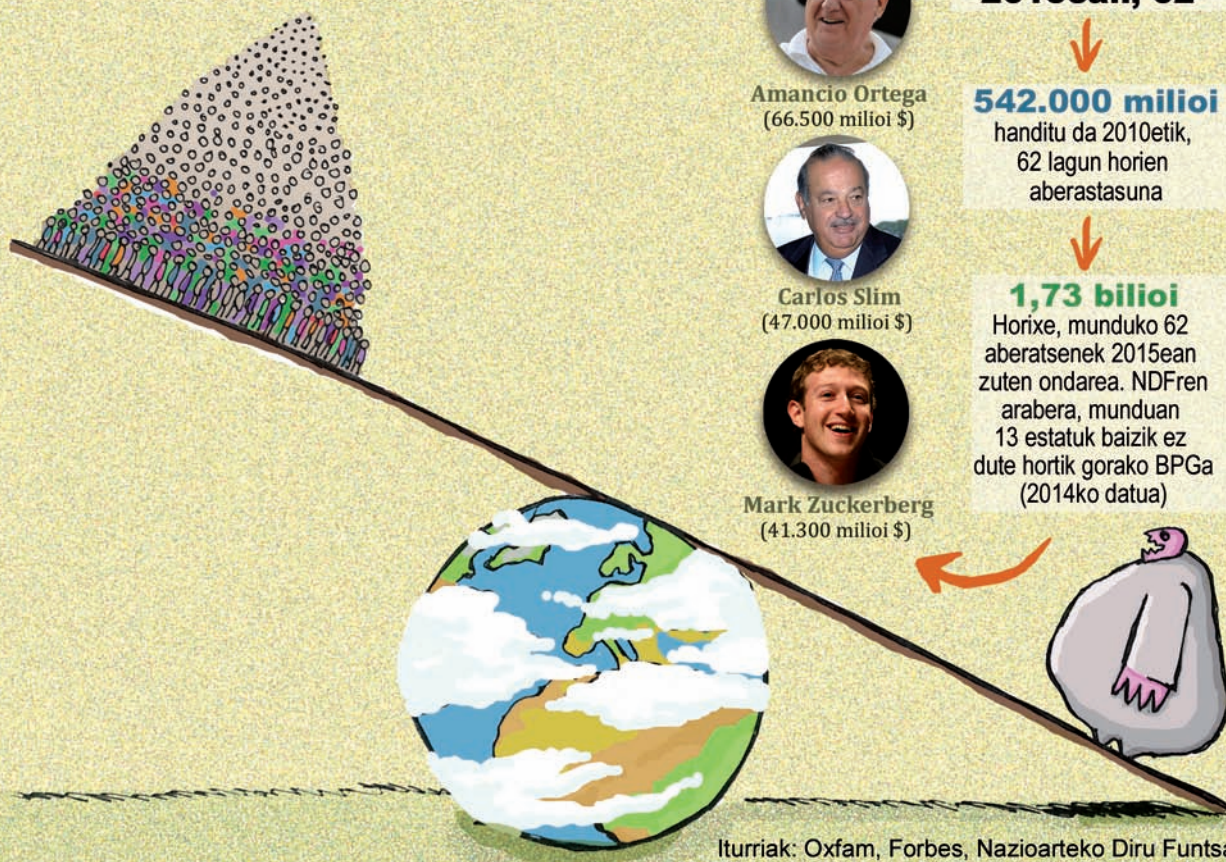
2015ean, 62

542.000 milioi

handitu da 2010etik, 62 lagun horien aberastasuna

1,73 bilioi

Horixe, munduko 62 aberatsenek 2015ean zuten ondarea. NDFren arabera, munduan 13 estatuk baizik ez dute hortik gorako BPGa (2014ko datua)

Iturriak: Oxfam, Forbes, Nazioarteko Diru Funtza.

Financial Times-ek irudi hau erabili zuen urtarrilaren 20an, burtsek bizitako izualdia ilustratzeko.

Ekonomia alarma gorrian

Urko Apaolaza Avila

@urkoapaolaza

Davosen egin berri duten Munduko Ekonomia Foroan azkenaldiko munduko turbulentzia ekonomikoak izan dira protagonista. Krisi globala ate joka dugula dioten lerro-buru kezkarriak irakurri ditugu joan den astean.

Txinaren hazkundeak azken 25 urtetako mantoena

Txinako hazkundeak %6,9koa izan da 2015ean. Azken bi hamarkadetan %10etik gorako hazkundeak izan du eta datu hori 25 urteetako baxuena da. Zenbaiten arabera Txina zerbitzuaren eta klase ertainaren kontsumoan oinarritutako hazkunde eredurantz doa. Nolanahi ere, erraldi asiarraren mantsotzeak inbertitzaileak urduritu ditu eta Txinako burtsen gorabeherak munduko finantzian ere eragina izan dute.

Petrolio upela 2003ko prezioaren azpitik

Lurralde Petrolio Esportatzaileen Erakundeak produzitzen duen petrolio upela 25 dolarren azpitik jarri da; hala, urte beltzak 2003tik hona izan duen preziorik merkeena du orain. Europan erreferentziazkoan den Brent upela ere minimo historikoan dago: 27,72 dolar. Peak oila jo dugula nabarmena den une honetan, petrolio esportatzaileek dirua behar dute eta ez daude prest produkzioa jaisteko. Aitzitik, erregai eskaria gutxitu egin da krisiaren ondorioz eta lehengaietatik bizi diren herrialdeak egoera larrian daude.

Mundua ez da hainbeste haziko

Bi hamarren jaitsi du Nazioarteko Diru Funtsekin munduko ekonomiaren haz-

kunde aurreikuspena. Erakunde horren arabera, 2016an hazkunde globala %3,4 izango da eta 2017an %3,6. Batez ere garatze bidean dauden herrialdeek sorturiko zalantzen ondorioz errebisatu dute beherantz hazkundeak –Brasilek esaterako, %3,5eko beherakada izango luke 2017an–. Txinaren mantsotzea, petrolio prezioen beherakada eta AEBetako moneta politikak zorrotzak sorturiko finantzazio arazoak ei dira arrisku nagusienak.

Europako burtsak hondoratu egin dira

Europako burtsen indize nagusia den FTSEurofirst-ek %3,44 egin zuen behera urtarrilaren 20an ireki eta berehala. Asiazken beltzak munduko burtsa nagusiak ere harrapatu zituen: Wall Streetek %3,5 egin zuen behera eta Espainiako Ibex35-k urtebetean %13 galdu du. Inbertitzaileen izualdia Italiako bankuetan islatu da nabarmen: Monte dei Paschi %18 galtzera iritsi zen, Milango burtsak kiebraz saihestearren kotizazioa etetea erabaki zuen arte.

200 milioi langabetu 2017an

2015 urteak 197 milioi pasa langabetu-ekin amaitu zuen eta 2017an munduan 200 milioi pertsona lanik gabe egongo dira Lanaren Nazioarteko Erakundearen (LANE) arabera, munduko ekonomiaren uzkurtearen ondorioz. Erakundeak enpleguaren kalitatean jarri du azpimarra: gaureriko herrialdeetan enplegua sortu den arren, kalitate eskasekoa eta prekarioa izan da, eta mundu osoan enplegu "kaltebera" –autonomoak eta ordaindu gabeko familia lanak– kopuru osoaren %46 da, 1.500 milioi pertsona bizi dira lan-baldintza eskas horiekin.

EKONOMIAREN TALAIAN

Gizarte hau eta sistema hau aldatu

Juan Mari Arregi

Espainiako Estatuko 20 pertsona aberatsenen ondarea 115.100 milioi eurokoa zen 2015ean. Dirudun talde horrek Estatuko %30 behartsuenak duen adinako aberastasuna dauka pilatuta, Oxfam elkarteak egindako ikerketa baten arabera. Espainiako Estatuko biztanleen %30a, 13,4 milioi pertsona, pobrezia eta gizarte bazterketa arriskuan dago. Baina desoreka ez da Espainiako gaitza soilik. 62 pertsona aberatsenek 3.600 milioi lagun-ner aberastasun bera dute munduan, biztanleriaren erdiak adina, alegia.

Bien bitartean, zerga politikak handienei mesede egiten jarraitzen dute. Ikerketa beraren arabera, bildutako 10 eurotik 9 langileen nominatik dator. Euroa baino gutxiago baino ez da biltzen kapitalen errendimendutik. Aldi berean, paradisu fiskaletan egindako inbertsioak gorantz doaz. Munduko hamar enpresa handienetatik bederatzik toki horietan dituzte beren diruak sartuta: zazpi bilioi euro ezkutatu zituzte bertan. Espainiako Estatuaren kasuan, paradisu fiskaletan inbertituriko kapitala %2.000 igo da azken urteetan.

Egoera horren arduradun diren eta gobernuen politikak baldintzatzen dituzten asko Davosen bildu ziren joan den astean. Luxuaren eta elurraren erdian eztabaidatu dute. Ez ordea sistema kapitalista aldatzeko, makillatzeko baizik, euren politikak eta sistema neoliberalak ekarriko dituzten desoreka handiagoek eta langabeziak sorturiko ezegonkortasuna saihestearren. Gizarte hau eta sistema hau aldatzeko, elkartasunaz gain, gehiengoaren zerbitzura dauden gobernuak behar dira, politika ekonomiko eta sozial antikapitalistak bultzako dituzten ordezkariak. Has daitezke, adibidez, paradisu fiskalak ezabatzen eta horiek erabiltzen dituztenak pertsegitzen.

KRML BIZIRIK

Karmelo ikastola biziberritzen ari dira auzolanean

BILBO. Joan den azaroan, KRML Bizirik dinamikako kideek Bilboko Santutxu eta Atxuri auzoen artean abandonatuta zegoen Karmelo ikastola okupatu eta berreskuratu zuten "auzoarentzat eta auzotarrentzat proiektu alternatibo eta herritarra" sortzeko. Berriki, Bilboko Udalarekin harremanetan jarri direla jakinarazi dute erai-kinaren inguruko akordioa lotzeko. Auzolanean eraikina atontzen aritu dira azken asteetan, eta dagoeneko ludoteka, liburutegia, frontoia eta jantoki eta aldageletako espazioak martxan dituzte. Deia luzatu diete adin, sexu, jatorri eta interes ezberdineko herritarrei, Karmelo ikastolako espazioari ekarpenak egiteko.

Zelula minbizi-eragileak hiltzen ditu marihuanak

Asier Arrate Iruskietza

@AsierArrate

Kalamuak duen THC osagaiak zelula minbizi-eragileak beren buruaz beste egitera bultzatzen dituela frogatu du Cristina Sánchez Madrilgo Unibertsitate Konplutentseko biokimika molekularreko ikertzaileak.

Zelula gaixoak

Sánchezek 15 urte daramatza kanabisaren eratorriak aztertzen; frogatu duenez, zelula gaixoei eragiten dio marihuanaren THC osagai nagusiak, osasuntsuak kanpoan utziz. Kanabisaren eratorriek tumore mota guztiei eragiten dietela azaldu du.

Saguetatik pertsonetara

Momentuz saguekin baino ezin izan dute frogatu zientifikoki, baina zelula-hazkuntzetan ere erantzun ona izan du ikerketak. Erresuma Batuan hasi berri dira pertsonekin probak egiten.

Ludikoa vs. terapeutikoa

Marihuanaren efektu psikotropikoak traba dira pertsonekin probak egiteko. Baina Sánchezek uste du medikuntzan prestatzen ari direla kanabisak minbiziaren tratamenduan izan ditzakeen ondorioak ikertzeko.

KONTZILIAZIOA

%4

Seme-alaba zaintzeko 2015ean EAEn eszedentzia eskatu zutenetatik %4 baino ez ziren gizonetzkoak. Lanaldia murriztea eskatu zutenetatik, %8 izan ziren gizonak, eta %92 emakumeak..

%80

Gaixoak edo menpeko pertsonak zaintzeko prestazio eskaeren %80 emakumeek egin zituzten 2015ean.

250 LANGILE KALERATU NAHI DITU TRW ENPRESAK

Iruñeko Landaben poligonoan lantegia duen TRW automozio enpresako zuzendaritzak 250 lagun kaleratzeko asmoa agertu du, lantegiko atek irekita mantentzearen truke.

OTEGI, GORENAREN ESKU

Espainiako Auzitegi Nazionalak atzera bota du Arnaldo Otegiaren defentsak aurkeztutako babes helegitea eta ezingo du kargu publikorik izan 2021eko otsailaren 28 arte, hauteskondeetan aurkezteko aukera zailduz. Auzitegi Gorenera joko du defentsak. Bestalde, *Free Otegi, free them all* abestia sortu dute hainbat artistaren artean.

PLASTIKOZ INGURATUTA

Egungo kontsumo erritmoari eutsiz gero, 2050ean itsasoetan dagoen plastikoaren pisua arrainena baino handiagoa izango da, ikerketa baten arabera.